

Au
Ca

ENCICLOPEDIA ILUSTRATĂ A ELEMENTELOR CHIMICE

JACK CHALLONER

CORINT
BOOKS

Cuprins

Introducere	8
Elementele chimice – istoric	14
Hidrogenul	18
Metalele alcaline – grupa 1	22
Metalele alcalino-pământoase – grupa 2	30
Zona intermediară: blocul d și metalele tranziționale	38
Metale tranziționale – grupa 3	40
Metale tranziționale – grupa 4	41
Metale tranziționale – grupa 5	45
Metale tranziționale – grupa 6	50
Metale tranziționale – grupa 7	55
Metale tranziționale – grupa 8	58
Metale tranziționale – grupa 9	64
Metale tranziționale – grupa 10	67
Metale tranziționale – grupa 11	72
Metale tranziționale – grupa 12	78

1
H
Hidrogen

3
Li
Litiu

11
Na
Sodiu

4
Be
Beriliu

12
Mg
Magneziu

19
K
Potasiu

20
Ca
Calciu

21
Sc
Scandiu

22
Ti
Titan

23
V
Vanadiu

24
Cr
Crom

25
Mn
Mangan

26
Fe
Fier

27
Co
Cobalt

37
Rb
Rubidiu

38
Sr
Stronțiu

39
Y
Ytriu

40
Zr
Zirconiu

41
Nb
Niobiu

42
Mo
Molibden

43
Tc
Technețiu

44
Ru
Ruteniu

45
Rh
Rodiu

55
Cs
Cesiu

56
Ba
Bariu

72
Hf
Hafniu

73
Ta
Tantal

74
W
Wolfram

75
Re
Reniu

76
Os
Osmiu

77
Ir
Iridiu

87
Fr
Franciu

88
Ra
Radiu

104
Rf
Rutherfordiu

105
Db
Dubniu

106
Sg
Seaborgiu

107
Bh
Bohriu

108
Hs
Hassiu

109
Mt
Meitneriu

57
La
Lantan

58
Ce
Ceriu

59
Pr
Praseodim

60
Nd
Neodim

61
Pm
Promețiu

62
Sm
Samariu

89
Ac
Actiniu

90
Th
Toriu

91
Pa
Protactiniu

92
U
Uraniu

93
Np
Neptuniu

94
Pu
Plutoniu

Zona intermediară: blocul f – lantanidele și actinidele	84
Lantanidele	86
Actinidele	94
Grupa borului – grupa 13	98
Grupa carbonului – grupa 14	104
Grupa azotului – grupa 15	114
Grupa oxigenului – grupa 16	122
Halogenii – grupa 17	134
Gazele nobile – grupa 18	144
Elementele transuraniene	153
Index	158

<p>Metale alcaline</p> <p>Metale alcalino-pământoase</p> <p>Metale tranzitionale</p> <p>Metale post-tranzitionale</p> <p>Metaloizi</p> <p>Alte nemetale</p> <p>Halogeni</p> <p>Gaze nobile</p> <p>Lantanide</p> <p>Actinide</p> <p>Elemente transuraniene</p>										2 He Heliu
			5 B Bor	6 C Carbon	7 N Azot	8 O Oxigen	9 F Fluor	10 Ne Neon		
			13 Al Aluminiu	14 Si Siliciu	15 P Fosfor	16 S Sulf	17 Cl Clor	18 Ar Argon		
28 Ni Nichel	29 Cu Cupru	30 Zn Zinc	31 Ga Galiu	32 Ge Germaniu	33 As Arsen	34 Se Seleniu	35 Br Brom	36 Kr Kripton		
46 Pd Paladiu	47 Ag Argint	48 Cd Cadmium	49 In Indiu	50 Sn Staniu	51 Sb Stibiu	52 Te Telur	53 I Iod	54 Xe Xenon		
78 Pt Platină	79 Au Aur	80 Hg Mercur	81 Tl Taliu	82 Pb Plumb	83 Bi Bismut	84 Po Poloniu	85 At Astatiniu	86 Rn Radon		
110 Ds Darmstadtium	111 Rg Roentgenium	112 Cn Coperniciu	113 Nh* Nihon	114 Fl Fleroviu	115 Mc* Moscoviu	116 Lv Livermorium	117 Ts* Tennessin	118 Og* Oganesson		
<p>63 Eu Europiu</p> <p>64 Gd Gadolinium</p> <p>65 Tb Terbiu</p> <p>66 Dy Disprosiu</p> <p>67 Ho Holmiu</p> <p>68 Er Erbium</p> <p>69 Tm Tuliu</p> <p>70 Yb Yterbiu</p> <p>71 Lu Lutețiu</p>										
<p>95 Am Americiu</p> <p>96 Cm Curiu</p> <p>97 Bk Berkelium</p> <p>98 Cf Californium</p> <p>99 Es Einsteinium</p> <p>100 Fm Fermium</p> <p>101 Md Mendeleeviu</p> <p>102 No Nobelium</p> <p>103 Lr Lawrencium</p>										

*Nota traducătorului – Numele și simbolurile elementelor 113, 115, 117 și 118 au fost stabilite de IUPAC și IUPAP în noiembrie 2016, după publicarea ediției din 2012 a acestei cărți.

Introducere

„Fizica și chimia moderne au redus complexitatea lumii înconjurătoare la o simplitate uimitoare.” – *Carl Sagan*

Elemente, compuși și amestecuri

Majoritatea substanțelor cu care suntem familiarizați sunt amestecuri sau compuși. Lemnul, oțelul, aerul, sarea, betonul, pielea, apa, plasticul, sticla, ceara, toate sunt amestecuri sau compuși conținând mai multe elemente.

Întâlnim elementele în viața de zi cu zi, dar nu în stare pură. Aurul și argintul sunt exemple bune, dar chiar și în cea mai pură probă de aur produsă vreodată, unul dintr-un milion de atomi este atomul unui alt element decât aurul. Cuprul (sub formă de țevi), fierul (din șinele de cale ferată), aluminiul (din folii) și carbonul (sub formă de diamante) sunt alte exemple de elemente care se întâlnesc într-o stare aproape pură. Câteva alte elemente ne sunt familiare, deoarece sunt foarte importante sau foarte uzuale. Oxigenul, azotul, clorul, calciul, sodiul, plumbul – toate sunt exemple de astfel de elemente.

În această carte vom analiza proprietățile tuturor elementelor. Proprietățile unui element includ comportamentul său chimic – cu alte cuvinte cum interacționează atomii săi cu atomii altor elemente. De aceea, pentru fiecare element ne vom uita și la unii compuși importanți ai acestuia sau la amestecuri care îl conțin.

Vă rog să citiți!

Câteodată nu are practic nicio importanță dacă citiți sau nu introducerea unei cărți. Nu este cazul la această lucrare. Introducerea conține date esențiale care vă vor permite să înțelegeți organizarea acestei cărți și informațiile pe care le conține. De asemenea, vă va ajuta să apreciați frumusețea complexă a lumii – și cum toate acestea pot fi explicate prin interacțiunile doar între trei tipuri de particule: protoni, neutroni și electroni. Căci adevărul uimitor este că din centrul planetei noastre până la stelele îndepărtate, toată materia – fie ea solidă, lichidă, gazoasă sau plasmă – este formată din diferite combinații doar ale acestor trei tipuri de particule.

Protoni, neutroni și electroni

Un atom are diametrul de ordinul unei zecimi de milionimi de milimetru (0,0000001 mm; 0,00000004 inch). Masa unui atom este concentrată într-o parte centrală grea, nucleul, format din protoni și neutroni.

Electronii, mult mai ușori, înconjoară nucleul. Tot ce ne înconjoară este format doar din circa 90 de tipuri diferite de atomi: 90 de aranjamente diferite ale protonilor, neutronilor și electronilor.

Aceste tipuri diferite de atomi sunt **elementele**.

Protonii poartă sarcini electrice pozitive; electronii poartă o cantitate corespunzătoare de sarcini electrice negative. Imaginați-vă dimensiunea lor ca și cum ar fi niște bile mici încărcate electric pe care le-ați ține în mână și ați simți cum vin unele spre altele datorită forței de atracție reciprocă dintre ele.

Neutronii, așa cum o sugerează numele, sunt neutri: nu poartă sarcini electrice. Dacă țineți în mână o astfel de bilă neîncărcată electric, veți vedea că nu este atrasă de proton sau de electron.

Construcția atomilor

Cu aceste particule imaginare, reprezentate la scară, putem începe construcția atomilor primelor câteva elemente – începând cu cel mai simplu și ușor element, hidrogenul.

Proton, p^+

Neutron, n

Electron, e^-

Sus: Ilustrarea unui proton (roșu); a unui neutron (albastru); a unui electron (gri). Masa unui proton este aceeași cu a unui neutron, de 1800 de ori mai mare decât cea a unui electron.